

Izhaja vsak pondeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stanje za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četr
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 80 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RICHARD ORELL.

Številka 81.

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici, v četrtek 11. oktobra 1923.

Letnik VI.

Zapoved Cerkve.

Ko se je raznesla vest, da hoče rimska vlada odpraviti iz naših ljudskih žol slovenski učni jezik, se je polastilo vsega našega ljudstva sveto ogorčenje. V slovenskem narodu se je dvignil elementaren odpor, plamteč kakor ogenj iz globin njegove duše. «Straža» je dala vse člankih ljudski volji duška in poudarila, da ni le naša narodina, temveč naša verska dolžnost, braniti pogumno in neustrašeno slovenski jezik.

Da ne bodo mislili, da zlorabljamo vse v politične in narodne namene, hočejo na tem mestu podkrepiti naše trditve z jasnim in nepogrešljivim naukom Cerkve. Ljudstvo naj ve, da nam je Bog naložil dolžnost braniti slovensko narodnost, ono naj ve, da greši proti BOGU, kdor ne stopi v obrambo za slovenski jezik.

Evo katoliški nauk o narodnosti, kakor ga posnemamo iz «Katoliškega ljudskega katekizma» (Katholischer Volks-Kathechismus) znanega profesorja teologije Franca Spirago.

Bog je hotel različne narode.

V drugem delu katekizma citamo v poglavju «o zapovedih» na 26. strani sledete:

Bog je hotel, naj nastopijo v zgodovini različni narodi, ker je to v dobrobit Sloveščeva. «Različnost narodov naj bi namreč pospeševala tekmo in s tem napredok in kulturo med ljudstvi. Različnost jezika naj pomaga k poveličanju Boga, ravno tako kakor čudežna raznovrstnost v rastlinstvu in živalstvu in vsem stvarstvu.»

Slovenski jezik je torej po nauku Cerkve ustvarjen v slavo in čast božjo, zato je nedotakljiv in svet in kdor položi nanj roko, se pregreši proti božji volji. To je nauk Cerkve in njega se moramo držati z vsemi silami našega srca in vso močjo naše duše.

Kristjan sme in mora ljubiti svoj narod bolj nego tujega!

Tako čitamo v poglavju o krščanskih zapovedih:

«Če kdo reče: «Kristjan sme svoj narod ljubiti», je reklo premalo. Treba je nasprotno reči: «Kristian mora svoj narod ljubiti.» Saj ljubezen do staršev tudi ni le dovoljena, temveč zapovedana. In zakaj naj ljubimo narod, iz katerega izhajamo in h katemu spavamo? Ker je narod velika družina, velika krvna sorodnost. Kakor ljubis svoje krvne sorodnike bolj nego tujce, tako moraš tudi svoj narod bolj ljubiti nego vsakega tujega. Ljubezen do naroda je torej utemeljena v naravnem zakonu, to se pravi v volji Stvarnika. Kakor nam je Stvarnik po naravi položil v srce večjo ljubezen do starišev kakor do drugih ljudi, tako nam je položil v srce tudi večjo ljubezen do ljudstva, iz katerega smo izali in kateremu pripadamo. Sicer nas je narava nagnala, da se priključimo tistim, ki govore isti jezik kakor mi. Zakone narave pa krščanstvo ni odpričilo. Saj pravi Kristus izrecno, da ni pridel odpraviti postavo (Mat. 5, 17). V sledi tega imata ljubezen do vere in ljubezen do naroda v Bogu svojega zatenika. Zato vidimo, da je bil Kristus, da so bili preroki, apostoli, Mati božja in ostali svetniki za svoj narod navdušeni. Mi srečamo gorečo ljubezen do naroda pri prerokih, mislimo le na Jerezijo, ki joka na razvalinah Jeruzalema. Gorečo ljubezen do naroda srečamo ljudovskih mučenikov: mahabejski

bratje se umirajoč sklicujejo na «posta ve očetov» (2. Mah. 7). Sv. Pavel je hotel biti raje zavrnjen, da bi bil le njegov narod rešen. (9. pismo Rimljancam 2.)

Zaključki.

Tako čitamo črno na belem v Ljudskem katekizmu, ki leži pred nami. Zapomnimo si te velike resnice krščanskega nauka:

- 1.) Bog je hotel, da živi in se razvija slovenski narod.
- 2.) Slovenski jezik je nedotakljiv, ker je izšel iz Boga in služi v njegovo čast in slavo.

3.) Vsak krščanski Slovenec ima od Boga naloženo dolžnost, da ljubi slovenski jezik, da ga ljubi bolj nego tuj narod in tuj jezik.

4.) Kdor ravna tako, sledi zgledu Kristusa, prorokov, apostolov, mučenikov, in svetnikov Katoliške cerkve.

5.) Boj proti slovenski narodnosti in proti slovenskemu jeziku je boj proti krščanstvu, proti Katoliški cerkvi, proti božji volji.

Če je Bog z nami, se ne smemo batit nikogar, če je Bog z nami, kdo more kaj zoper nas?

Kaj se godi po svetu?

Bliža se dan, ko bo moral Veliki fašistovski svet razpravljati o krizi, ki je izbruhnila v fašistovski stranki. Dne 12. oktobra bo napovedal Mussolini pred najvišjim zborom stranke svoje mnenje o fašizmu in pokazal na pot ozdravljenja. Kakšna bo operacija, še ne vemo, a fašistovski voditelji pišejo obširno o bolezni in o potrebnih medicinah. Tako pravi znani ljubljenc Mussolini, poslanec Bottai, da je fašizem bolan na osmih točkah svojega telesa. Prva točka: odkar je postal Mussolini ministrski predsednik manjka fašizmu mož, ki bi se stalno, izključno in z avtoritetom bavil z zadevami stranke. Druga točka: slab je, da je bil izvršilni odbor imenovan od zgoraj in ne izvoljen od pristašev. Tretja točka: imenovan voditelji izrabljajo svojo oblast, ki jim je udarila v glavo. Četrtta točka: v stranki vlada preveč vojaškega duha, ki je bil dober v času bitke, a je sedaj za nič, ker nastopajo pokrajinski voditelji po večini kakor vojaški komandanti in ne kot politiki. Peta točka: v deželi se nahajajo še organizacije, ki so se porodile iz duha nasilja, sedaj pa je potreben študij, potrebnata razsodnost in čut odgovornosti. Taki potrebi imenovane organizacije niso kos. Šesta točka: v fašizmu hočejo vse ukazovati: stranka, Narodna brambra, zadruge itd. Sedma točka: v deželi hočejo imeti fašisti komando nad državnimi oblastmi, kar ni prav. Osmo točka: stranka nima določenega programa.

Jedro krize.

Na te rane je pokazal poslanec Bottai in že njim se strinjajo v glavnem vsi ožji prijatelji Mussolinija. Bolezen, na kateri trpi fašizem, se dà izraziti v teh besedah: fašisti, ki so se borili skozi leta proti vladni in tolki brezobzirno po prefektih in vseh državnih oblastnikih, se ne morejo sedaj vživeti v to, da bi ubogali in se mirno pokorili državnim uradnikom kakor vse ostalo prebivalstvo. Oni zmagovalci, naj bi ubogali navadnega prefekta? Oni, ki so postali nekaki podkralji na deželi, naj bodo naenkrat le preprosti voditelji stranke, kakor so tudi drugi nefašistovski politiki? Prej vsenogočen gospod, kateremu se je vse klanjalo, sedaj navaden smrtnik? Oh, ne! To bi bilo prehudo in pregrenko. »Glejte« — pravi «Il Popolo Nuovo» don Sturza — kako globoko snemajo klobuk pred temi mladiči najbolj ugledne in prej najbolj glasne osebe kraja, ko jih

srečujejo na cesti! Glejte klerikalce, kako hvalijo nepremišljeno uporabo fašistovske palice, glejte bivše komuniste, kako poljubujejo trobojnico! In če bi se gospodje protivili, pričati jim svoje podložništvo, bi treščila nanje z višine batina, ki bi jim snela z glave klobuk ter razsvetlila njihove ideje.«

Glavni namen Mussolinija je ta, da ukloni vse fašiste in njihove voditelje pred zakonom, da jim naloži disciplino in pokorčino, da jih prisili k spoštovanju državnih oblastev. Zato je potrebna preosnova stranke. Dne 12. oktobra se prične v Rimu operacija, ki bo gotovo dolga in tožavna. Kajti Mussolini ne bo izključeval kar po vrsti vplivnih podželskih voditeljev iz stranke, ampak se bo zadovoljil s kompromisom. Ostal bo za sedaj sredi poti. Zato pravi »L'Impero«, da bo kriza »še trajala in se širila.«

Radič na Angleškem.

Voditelj hrvatske republikanske kmečke stranke je meseca avgusta zapustil Zagreb in šel na potovanje v inozemstvo. Javil se je v Londonu, kjer se še sedaj nahaja in kjer dela propagando za svoje ideje. Kako je to, da je šel Radič na Angleško? Kdo ga je spravil v glavno mesto Velike Britanije? Stvar je precej enostavna: Angleži so narod, ki ima uprte oči v ves svet in se zanima za politično in socialno življenje najbolj oddaljenih dežel. Angleži zasledujejo politiko celega sveta in hočejo biti o vsem natančno poučeni. V tem tiči njih velika sposobnost v politiki. Jasno je, da se zanimajo tudi za Jugoslavijo, ker je to ena najvažnejših držav na Balkanu in se ji obeta velika bodočnost. Zanimajo se za Jugoslavijo tudi zato, ker je Jugoslavija zaveznica Francije in bi jo Angleži radi potegnili k sebi, proč od Francov. Kako naj to napravijo? Gledati morajo, da močne in vplivne jugoslovanske stranke simpatizirajo z Anglijo, kajti če pridejo te stranke na vladu, bodo brž zahtevale novo politiko. Tako so se začeli Angleži zanimati za Radiča, kajti Radič je močan in hoče spraviti Jugoslavijo v zvezo z Veliko Britanijo. Po Jugoslaviji potujejo že od njene ustanovitve različni angleški časnikarji, pisatelji in politiki, študirajo tukaj razmere, isčejo stike z vodilnimi osebami, poročajo na to v angleške liste in dajejo tudi vladu informacije o položaju v Jugoslaviji. V Londonu se je ustanovil celo poseben odbor, tako zvani Balkanski odbor, ki ima izključen namen

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglaša se računa po dogovoru in se plačajo vnaprej. List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«.

Tisk. S. Spazza v Trstu.

Uprava in Uredništvo: ulica Mameli 5. (prej Scoule).

Nevarna karta.

Radič se je po enoletnem odlaganju vdignil na potovanje, kar bi samo na sebi ne bilo še nič hudega. Toda Radič je hotel vporabiti svoje potovanje za svoje posebne namene. Njemu ni bilo le zato, da razlagajo Angležem razmere v Jugoslaviji, ampak je hotel prepričati Angleže, naj vplivajo in pritiskajo na jugoslovansko vladu, da spremeni ustavo in ustvari federalizem. Hotel je torej, da bi se Belgrad pod pritiskom angleškega javnega mnenja vdal njevovim zahtevam. Radič je klical na pomoč inozemstvo. Taka politika je nepravilna in nevarna, zato se Radičevi prijatelji z njo niso strinjali. Dr. Korošec je izjavil v časopisih, da se ne sklada s politiko Radiča in mu je štel posebno v zlo, da ni njega o nameravanem potovanju prej obvestil. Dr. Korošec stoji na pravilnem stališču, da morajo vse stranke svoje boje izvojevati v lastni državi in ne v inozemstvu. Kar imamo, opravimo doma in ne kličimo na pomoč tujcev. S takim postopanjem škodujemo le lastni stranki in državi.

Radič se pa ni nič oziral na svoje zaveznike in je šel na lastno pest v tujino. S tem je izigral skrajno kartu. Ako se mu njegova akcija posreči, je prav, ako ne, se vrne domov z dolgim nosom in njegova stranka zgubi silno na ugledu. Moč Radičeve bi se v tem primeru začela resno krhati.

Radičev neuspeh.

Kaj je Radič dosegel? Imel je različna predavanja seznanil se je s celo vrsto politikov in časnikarjev, o njem so pisali in govorili, poslal je v domovino 13 pisem, a to je vse. Niti v glavo ni padlo angleškim politikom in londonski vladu, da bi se vmešala v notranje razmere Jugoslavije in se zavzela za Radiča. V dokaz naj služijo nastopna dejstva: znani angleški pisatelj dr. Seton Watson, ki je napisal več knjig o hrvaškem vprašanju in branil pred vojno, med vojno in po vojni z vso odločnostjo koristi Jugoslovov, je priohčil o Radičevem potovanju te dni sledičo sodbo: «Radič je popolnoma krivo ocenil politični položaj, ko je pričakoval, da ga bo angleška vladva in angleško javno mnenje podpiralo.» S tem je povedano vse. Še hujše pa je pisanje uglednega londonskega lista »Timesa«, ki je tekom cele vojne in tudi po vojni stal trdno na strani Jugoslovov. O Radiču je napisal »Times« 14. septembra nastopno mnenje: «Gospod Radič ni bil nikdar tvorna sila v jugoslovanski politiki. (A constructive force in Jugo-Slav politics). Njevoi predlogi o federalizaciji so preveč megljeni in pretirani. Sedaj ko je odšel, morejo najti Hrvati bolj državniškega voditelja.»

S tem besedami je vse delovanje Radiča javno obsojeno, namen nje-

govega potovanja se je izjalevil na vsej črti.

Radič je to hitro spoznal in zato ne nastopa nikjer kot neprijatelj srbskega naroda. On trdi, da Hrvati niso sovražniki Srbov, temveč le branitelji svojih tradicij. Opustil je tudi vsako govorjenje o hrvatski republiki.

Vse kaže, da se vrne Radič na Hrvatsko kot drug človek. Potovanje ga bo strenilo in to je veselo dejstvo. Njegova politika pa bo prejela z njegovim potovanjem močan in hud udarec, njegova stranka bo izgubila mnogo ugleda in moči.

Britanska državna konferenca.

Dne 1. oktobra so se zbrali v Londonu zastopniki vseh delov angleške svetovne države in njih zborovanje bo trajalo šest tednov. To je največje zborovanje, kar jih pozna zgodovina. To je zborovanje države, ki je raztresena v vseh delih sveta in ki imenuje najbogatejše dežele zemlje svojo posest. Anglia šteje v svojih mejah eno petino vsega človeštva in drži v svoji oblasti eno četrino zemeljske oble. Začetkom je bila evropska Anglia absolutna gospodarica vseh delov svojega svetovnega ozemlja, iz Londona so obvladovali in vodili Kanado, Avstralijo, Južno Afriko, Novo Zelandijo, Indijo, Egipt in nešteto otokov, raztresenih po svetovnih morjih. Ukazi, ki so prihajali iz Londona, so se morali brezpogojno izvrševati, angleška pest je držala v disciplini stotine milijonov ljudstev. Toda s časom so se začele posamezne kolonije probujati, hotele so se same vladati, same odločati o svoji usodi in tirjale so burno lastne vlade, ki maj bi bile od Londona neodvisne. Začetkom so se evropski Angleži temu odločno upirali in so skušali z oboroženo silo zatreti zahteve po samoupravi kolonij. Tako so morale današnje Združene države Severne Amerike, ki so bile nekoč angleška kolonija, zgrabiti za orožje in so se po večletni vojni odtrgale od Anglike. To je Angleži izučilo. Od tistih časov, to se pravi od konca 18. stoletja, so Angleži spremenili svojo politiko. Čim so videli, da se je eden ali drugi del njihove svetovne države kultурno in politično razvil, da je postal zrel za lastno državnost, so se koi pametni politiki pravočasno vdali, spremenili kolonije v samostojne države z lastnimi parlamenti in lastnimi vladami. Tako je postala svetovna angleška država zveza velikih svobodnih republik ali cesarstev.

Mojstri politike.

Nastala republika Kanada v Severni Ameriki, republika Avstralija, Južno-afrikanska zveza republik, cesarstvo Indija in Nova Zelandija. Vse te države, ki štejejo skupaj na stotine milijonov prebivalcev, drže

Angleži v državni enotnosti ne s silo orožja, temveč sami z močjo svoje mojstrske politike. Nobena država na svetu ne vzdržuje tako majhne vojske kakor Velika Britanija. Ako bi se hotela n. pr. Avstralija odtrgati od Anglike, bi ji to ne mogel ničče zabraniti. In vendar se posamezni deli ne odcepajo, temveč se združujejo vedno bolj tesno in trdno. Zakaj to? Zato, ker se ne čutijo tlačeni, temveč prosti, zato ker spoštujejo angleški državniki jezik, vero, običaje in pravice posameznih držav, zato ker jih vežejo nase s skupnimi gospodarskimi in političnimi interesimi. Vse države skupaj imajo v svetu velikanski ugled in silno moč, ker predstavljajo pač mogočni angleški imperij, vsaka posamezna bi pa bila neprimerno šibkejša in večkrat od sosedov celo ogrožena. Avstralija ima n. pr. v bližini Japonce, ki so zelo napadalni in delajo Avstralcem strašno konkurenco. Ako bi za Avstralijo ne stala organizirana sila angleškega svetovne države, bi jo bili Japonci že zdravnaj napadli in najbrž tudi premagali. Tako je torej interes vseh združenih držav, da drže skupaj in se medsebojno podpirajo. Na sporazum in skupno pomoč in ne na oboroženo silo naslanja torej Anglia svojo politiko. Kakšni državniki so Angleži, se kaže majbolj jasno v tem zgledu: v burskih vojnah je Anglia podvglala z ognjem in mečem Južno Afriko. To je bilo leta 1897. Sedaj so Buri in je Južna Afrika največja opora angleškega imperija.

Proč od Evrope!

Danes so zbrani ministrski predsedniki vseh združenih držav v Londonu. Posvetujejo se o svetovnem položaju in o bodočem razvoju angleškega imperija. Radi gospodarskega poloma Evrope je prišla angleška industrija v velike škripe. Brezposelnost se noči zmanjšati. Londonski državniki skušajo najti pot ozdravljenja in se trudijo, da bi svoje izdelke prodajali v različne dele svoje svetovne države mesto v Nemčijo in Rusijo. Ako se Baldwinu to posreči, postane Angleška od Evrope neodvisna in ji lahko obrne hrket. Angleži bi prepustili v tem sučaju Evropo svoji usodi. To je veliki cilj zborovanja v Londonu. Težko je sicer ta načrt izvesti, ker ima vsaka izmed združenih držav že svojo lastno industrijo in ne marangleške konkurence. Toda Angleži bodo to kljub temu poskusili in morada se jim namen vsaj deloma posreči.

Vsekakor obračajo pa Angleži svojo pozornost še vedno tudi Evropi in ze zanimajo za najmanjše deželice in države na naši celini. Tako se brigajo tudi za Jugoslavijo in Radiča. Oči angleških politikov gredo torej od Kanade v Severni Ameriki do

Južne Afrike in preko oceanov v Avstralijo in Indijo, od Nove Zelandije do Japonske, njihove misli objemajo stotmilionske narode in ljudstva najrazličnejših jezikov, ver in kultur, a kljub vsemu temu imajo še časa dovolj, da proučujejo skrbno in natančno Jugoslavijo in v njej

Hrvatsko republikansko kmečko stranko.

V tem se vidi vsa veličina in močnost angleške politike, v tem brezprimerna sposobnost državnikov, ki stope na čelu največje in najsilnejše svetovne države zgodovine.

DNEVNE VESTI

Stariši protestirajo.

Včerajšnja «Edinost» piše:

Naši vrli Trebenci in Trebenke so storili moški in odločen korak proti nameravanem poitaliančenju tamkajšnje ljudske šole. Tukajšnji prefekturni so poslali slediči protest: «Podpisani stariši učencev, ki obiskujejo ljudsko šolo, protestirajo proti temu, da se je v prvi razred tukajšnje šole uvedla italijančina kot edini učni jezik. Protest podpisanih starišev izraža sveto pravico, ki jo imajo podpisani do vrgjanja svojih otrok. Podpisani zahtevajo, da ostani pouk, kakršen je bil pred leti, kakršen je bil do sedaj, t. j. slovenski jezik mora imeti prvenstvo. Ničemo nič proti temu, da se poučuje tudi italijančina, toda le kot učni predmet. Dolžnost napram našim otrokom in njihovi vzgoji, ki nam je mnogo pri srcu, nam veleva, da branimo naše svete pravice. V Trebčah, dne 8. oktobra 1923. (Sledi nad 80 podpisov, torej gotovo vseh starišev učencev prvega razreda).

Vsa čast gre našim zavednim Trebencem za ta njihov odločni nastop. Slišimo, da pripravljajo slične proteste tudi razne druge vasi in občine Julisce Krajine. In naši župani?

Cvetke iz «Nove dobe».

Ker je zelo malo ljudi, ki so tako srečni, da čitajo «Novo dobo», smatramo za svojo dolžnost, javiti, da je tudi «Nova doba» dala na svitlo članek o poitaliančenju slovenskih šol. Iz možatega članka prinašamo le najbolj silne ali takoreč centralne ideje:

«S šolsko reformo ni prizadet samo slovenski živelj v Italiji, ampak nebroj otrok je ostalo tudi po vsej Italiji brez šole in pouka.»

«Kakor je cela Italija pokazala samozatajevanje, tako bi ga morali tudi mi, ako hočemo biti poslušani, če ne zdaj vsaj v poznejšem času.» (Torej Slovenci, sprejmite mirno odpravo vseh slovenskih šol!).

«Italijanska šola pa ne bude nikdar taka, da bi izbacnila iz šole slovenski jezik.» (Lažnivci! V Istri so celi okraji brez pouka v matrinščini!)

«Protesti (Slovencev) prepričujejo vlad, kako pametno je storila, da je uvedla laščino kot učni jezik.»

«Slovaški genij ne bi našel nikjer

tako rodovitnih tal kakor na italijanski zemlji.»

«Učenje italijanskega jezika bo kulturno preobrazilo naše ljudstvo. (Tega mnenja smo tudi mi, toda nasproti smo šolski reformi, ki dovoljuje študij le bogatinom in meščanom, a ne revežem.)

«S kako otroško zaupljivostjo so se vójaki Italje udomačili med ljudstvom, to dokazuje že veliko število srečnih zakonov in tudi, čeravno ni hvalevredno, dokler se pogreški ne popravijo, veliko število otrok ljudne.

(Tako torej, nezakonski otroci so sad otroške zaupljivosti! Opozarjam, dušne pastirje, da izide v kratkem nov katekizem izpod peresa gospodov Bandlja in Peternela).

Razmere, v katerih živimo.

Zadnjie smo poročali, da je «Giornale di Udine» divje napadel «Stražo», ker je priobčila stiri resolucije političnega društva «Edinosti». Da bodo naši braci znali in vedeli, v kakšnih razmerah se piše naš list in v kakšnih razmerah delujejo naše organizacije in njeni voditelji, priobčujemo izvleček napadov:

«Sklipi deveterih ali deseterih poklicnih hujščaev pri «Edinosti» v Gorici in nesramna pisava «Goriske Straže» (Straža ni napisala niti besede komentarja op. ur.) zaslužijo, da pridejo v znanje Italijanom, ki so bili doslej brezbrinji za pogubno in revolucionarno delo zadnjih ostankov obesalcev in vohunov cesarske Avstrije. Gotovo, da so nove pokrajine v Italiji in ne v Jugoslaviji. Kako čudo torej, da se mora govoriti v novih krajih italijansko in da se površ v solah pouk v italijanščini?»

Kljub vsemu temu se bo polna uporaba in kultura slovenskega jezika od italijanskih oblastev nele zajamčila, ampak celo podprla, kajti oblastva ohranajo slovenskemu jeziku danes kakor v preteklosti prvo mesto med učnimi predmeti v vseh solah novih pokrajin.»

To ni res! Kajti solska oblastva niso le odpravila slovenski poduk v vseh predmetih, ampak so določila n. pr. na enorazrednicah, da se bo italijanski jezik se posebej podučeval sedem ur na teden, slovenski materni jezik pa le štiri ure. Ali stoji slovenščina na prvem mestu? Italijančina je torej prvi izključni učni jezik in drugič pa je tudi prvi predmet.

ognjišče sramni kugi, ki se poleg jetike vedno bolj širi tudi v našem ljudstvu. Lansko leto, ko so statistično prvikrat tudi to stran beležili, je umrl v Sloveniji za veneričnim zastrupljenjem 10 oseb. Več kot vsi drugi pa bi vedeli zdravniški krogovi povedati o razmerju med alkoholizmom ter izrodki in nerednostjo spolnega življenja.

Matične knjige povedo tudi nekaj. One povedo, da je bilo leta 1922 od 31.648 živih rojenih otrok 3.666 rojenih izven zakona. Poprečno vsak 8. oziroma 9. otrok v Sloveniji je bil v tem letu nezakonsko rojen. To razmerje se v gotovih krajih zelo slabša. V glavarstvu Brežice je bil vsak 8. otrok izven zakona, v glavarstvu Ljutomer vsak 6. oz. 5. otrok, v glavarstvu Maribor okolica prav tako, v glavarstvu Slov. gradec vsak 5. oz. 4. otrok, v Prevaljah celo vsak 4. oz. 3. otrok. (Nadaljevanje.)

Statistika alkoholizma in njega posledice v Sloveniji.

Iz referata univ. prof. sedanjega krškega škofa drža Šrebriča na katoliškem shodu v Ljubljani.

Vsi brez izjeme strank se ujemamo v ugotovitvi, da je slovensko ljudstvo kot celota zelo okuženo po alkoholizmu, da je alkoholizem zanj vir prenogih gradi moralnih maledžev, ki mu pred svetom jemljejo dobro ime. Alkoholizem narod uporašča duševno, gospodarsko in narodnostno in mu jemlje odpornost proti sovražnikom življenja, vere, narodne in socialne svobode. Alkoholizem je za slovensko ljudstvo bolezna, grozna, strašna, ki ga počasi, a govorč vodi v neizbežno pogubo, ter je za razvoj čednognega življenja v njegovi sredi največja ovira.

Podajam nekoliko statistike: Slovenija, kolikor tvori posebno

upravno ozemlje v Jugoslaviji središčem v Ljubljani, šteje 1.056.464 duš. Na tem teritoriju se je izdal za alkoholne pijače, ki so prišle pri nas 1. 1922. pod finančno kontollo, približno 3 milijarde krov; drugi štejejo celo 4 milijarde. («Jutro» 1923, 21. avg.). Velikanska svota, ki pa je posodbi izvedencev komaj tretjina vrednosti resnično zaužitih alkoholnih pijač. Alkoholne pijače namreč, ki prihajajo iz Hrvatske, iz Banata, in Bosne, Dalmacije in od drugod, se pri nas ne obdavčijo več, ker jih je finančna oblast že na proizvajalcem mestu obdavčila. Prav tako ne pridejo za finančne organe v poštev alkoholne pijače, ki se producirajo po kmečkih domovih za domačo uporabo. Množina teh pijač, zlasti žganja, pa je ogromna. Ogromne stote svote, ki se med Slovenci zapijejo, zavržejo ter zapravijo za ugodne, ki ne služi ne zdravju ne verske-

mu življenju ne izobrazbi ne nacionalni svobodi.

Koncem aprila 1923 je štela Slovenija 5839 gostilen, vinotočev in žganjaren. Povprečno je prišla ena gostilna, oziroma žganjarna že na 180 oseb, če upoštevamo pri tem tudi mladino, otroke in dojenčke. Pa je prišla na deželi tudi ena gostilna ozir. Žganjarna že na 178 oseb, v nekaterih okrajih celo na 99 oseb (glavarstvo Kočevje), 146 oseb (Radvljica), 157 oseb (Kranj) itd.

Že ti podatki nam vzbujajo slutnjo, kam jadra slovensko ljudstvo.

Pa idimo dalje! Glavna fizična bolezen med Slovenci je tuberkuloza. Lani, 1922, je v Sloveniji na nji umrl 2723 ljudi. Vsak 7. ozir 8. človek, ako abstrahiramo od mrtvirojenčev, je to leto umrl na tuberkulozi. Zdravniki vidijo glavni vzrok te bolezni med Slovenci v alkoholizmu. Prav tam gledajo isti krogi glavno

Nato napada «Giornale di Udine» politično društvo v Gorici z nastopnimi besedami: «Društvo Edinost ima gotovo svoja pravila. Ne moremo si misliti, da so v njih določbe, ki mu izrecno dovoljujejo, kakor se je to zgodilo 27 septembra, delati sklepe proti državi, s katerimi se prebivalstvo kratkomalo ščuva na upor proti postavam in obstoječim navorom.

Ko imamo opravka z osebami take sorte, kakor so one, ki tvorijo društvo Edinost, to se pravi z osebami, ki so očitno državi nevarne, tedaj jih je treba odločiti kakor garjeve pse in jim s postavnim določilom preprečiti, da se družijo s postenimi in zdravimi ljudmi. «Edinost» naj bo gotova, da se bodo njeni pravili kmalu pregledala.

In «Goriška Straža» naj si zapomni, da ji ne bo vedno zadostovalo, da drži svojo tiskarno skrito, kakor ponarejvalci denarja svoje zločinske stroje.

Prej ali slej bo vendar potreben, da nehajo njene lazi in njeno hujkaško delo, bodisi na podlagi zakona bodisi vsled svetega, četudi **nasilnega** pritiska javnega mnenja.

Kirurščina operacija bo silno lahka.»

Nato trdi Giornale di Udine, da je med postenim in inteligentnim slovenskim ljudstvom in njegovimi voditelji velik «prepad». V dokaz navaja list sklep neznane slovenske občine, ki obsoja Ščekovo pismo na prefekta Pisentija, in vdanostjo izjavo neznanega zunana.

Članek končuje:

«Šček in Besednjak ter enaki gospodje naj govore vsaj le v lastnem imenu in ne več v imenu slovenskega prebivalstva.

Slovensko prebivalstvo, katero nima potrebe njunih obramb, ju razkrinkava in obsoja sleherni dan.»

Tako zgleda napad videmskega lista. Iz njega vidimo jasno, v kakšnem ozračju živimo. Imenujejo nas puntarje, avstrijske vohune in obesalce, sovražnike italijanskega naroda in drzave, garjeve pse, lažnivce, nepostenjake itd.

Bravci nam bodo priznali, da ni lepo in prijetno delati v takih razmerah.

Odlikovano slovensko zadružništvo.

Pred enim letom je bil razpisal «Odbor za obnovo Goriške» nagrade za ona industrijska in poljedelska podjetja, ki so se najbolj izkazala pri obnovi našega vsled vojne zrušenega gospodarstva.

Določena je bila kot prvo darilo velika zlata kolajna, katera je bila prisojena ladjedelnicam tvrdke Cosulich v Tržiču. Kot drugo darilo v skupini velike in srednje industrije so bile določene štiri zlate kolajne. Naši zadružniki bodo veseli, da je bila v tej skupini odlikovana Čevljarska zadružna v Mirnu, ki je v najtezavnejših povojnih razmerah med prvnimi obnovila svoj obrat in pripravila svojim delavcem stanovanja.

S tretjim darilom, to je s srebrno kolajno je bila odlikovana Narodna tiskarna v Gorici. Darilo je dobila tudi zadružna mlekarna v Zatolminu. Med kmetovalci je bila odlikovana cela vrsta slovenskih kmetov, ki jih radi pičlosti prostora ne moremo tu našteti.

Solska doba se pri nas ne zniža.

V naših krajih je v veljavni zakon, da mora hoditi otrok v šolo 8 let, to se pravi do dovršenega 14. leta. V starem kraljestvu je drugače. Po solskem zakonu iz leta 1877. je trajala solska doba le do 9. leta; otroci, ki so se slabo učili, so pa morali hoditi v šolo do 10. leta. Po zakonu iz leta 1904. je zvisala Italija solska obveznost na 12. leto, tako da so italijanski otroci hodili v šolo dve leti manj kot naši. To je ostalo v veljavni do naših dñi in se ni se spremenilo. Ker hoče izenačiti fašistovska vlada nove kraje z ostalimi deželami Italije v vsem in povsed, je bilo pričakovati, da nas izenači tudi glede šole in se bodo naši otroci izobraževali 2 leti manj kakor doslej. Toda, kakor čitamo, se to ne bo zgodilo: ministrstvo pravi, da je ta vest «brez podlage» in ima očiten namen «vzbujati

v prebivalstvu nezadovoljnost in poniževati delo vlade». Cilj vlade je vedno «večje širjenje kulture» in ne zmanjševanje ljudske izobrazbe.

Iz teh besed smemo torej sklepati, da bo vlada vsaj v tej točki naredila z našimi kraji izjemo. Odpravila je sicer našo občinsko, deželno in solska avtonomijo, toda 8 letni pouk mladine ostane.

Zelimo, da bi to bilo trajno in ne le za letos.

Uradni preklic.

Solsko skrbištvo za Julijsko Krajino v Trstujavla: «Vest, da bo 250 slovenskih ljudskošolskih učiteljev odpuščenih iz službe, je brez podlage».

Resnica je, da so jih hoteli, a so se potem ustrašili grde slike, da bi stalo 250 slovenskih učiteljev s klobukom v ruci na cesti.

V korist lovcev!

Gospod Walter Windspach, trgovec s kožami lisic, kun podlasic, zajev, mačk i. t. d. je otvoril svoje skladische in pisarno v ulici Carducci št. 10 (hiša Giuliani) v Gorici. Vsakdo zamore že od daleč razločiti desko z veliko lisico. Windspach plačuje najvišje cene za živalske kože. Sedaj kupuje kože **zajcev**, proti koncu meseca oktobra pa vse druge živalske kože.

Mestne novice

Umrl

je nagle smrti tukajšnji trgovec D. Miceu, star 57 let.

Zopet nesreča z granatami.

V soboto popoldne se je dogodila v Panovcu težka nesreča. Dva delavca, 29 letni Boscarello in 38 letni Di Fant, oba iz stare kraljevine, zaposlena pri tukajšnjem razstreljevalnem oddelku, sta prenašala pobrane, se ne razstreljene projektili. Nesreča je hotela, da jima je padel eden na tla in vsled tega eksplodiral. Oba delavca sta bila težko ranjena. Boscarello je kmalu ranam podlegel, Di Fant je v bolnišnici in je upanje da bo okreval.

Zasačen tat.

Pred par dnevi je naznalil g. Torelli, stanujoč v ulici XX. Settembre, policiji, da so mu neznani tatovi odnesli iz njenega stanovanja perila v vrednosti okrog 2000 lir. Del ukradenega blaga so uzmoviči skrili v Coroninijevem parku, ki je tam v bližini. To je izsledila policija in obrnila seveda vso pažnjo na skriti zaklad. Posrečilo se ji je, da je na ta način presenetila enega izmed rožane družbe, ko je prišel iskat skrito blago. Dali so ga pod ključ. Sedaj isčejo se tovarise.

Popravek.

Slovesnost škofovskega posvečenja se prične v goriški stolnici prih. nedeljo ob 9. zj. in ne ob 10., kakor je bilo zadnjice pomotoma objavljeno.

Poziv mestnega komisarja v Gorici.

Kljub vsemu trudu se vendar ni posrečilo popolnoma odstraniti vsega vojnega materiala, ki ni razpočil. Se mnogo materiala je skritega v raznih jamah ali pa je prišel na vrh vsled izkopavanja in obdelovanja polja, vsled padanja vode i. t. d.

Da bi se odstranila trajna živilska nevarnost, ki vedno grozi posebno kmečkemu prebivalstvu, je goriško županstvo ponovnokrat opozarjalo, dajalo potrebna navodila in odredbe, da bi se nevarnost odstranila ali pa vsaj omejila.

Danes pozivlja mestni komisar občinstvo, da uvažuje vse dodanašnje predpise kakor tudi sledeča navodila:

1.) naznaniti se mora ves razpočeni vojni material, ki se nahaja v hiši ali pa na polju; ves material, ki je prišel na vrh vsled oranja in obdelovanja polja, vsled nastalih podprtih ali pa vsled posušenja vode.

2.) Naznaniti je treba oblastvu vse

pogreze, udore, žakope, ako se sumi, da se nahaja v njih nerazpočen vojni material, kakor tudi že razpočeni material, četudi se zdi, da je neškodljiv;

3.) Vojni material se ne sme dotikati, načenjati in prenasati.

Prijava vojnega materiala naj se izvrši pri mestnih in poljskih strazah, ki imajo nalog, da to naznanijo pristojnemu oblastvu.

Osebe, ki bi hotele skriti vojni material, se izročijo sodišču.

Kaj je novega na deželi

VRTOJBA.

Zadnjo soboto popoldne je šla na pole 86 letna ženica Ana Mavrič. Za njo pridrvi vojaški tovorni avtomobil in jo podere na tla. Ko sofer nato ustavi in izvlečejo izpod voza nesrečno starko, je bila v popolni nezavesti. Stirindvajset ur za tem je revica izdihnila. Bila je zelo pobožna in delavna do zadnjega dne. Zelo priporočljivo bi bilo, da razni avtomobilisti ne divjajo tako naglo skozi obljudene vasi.

BILJE.

Roženvenska procesija v nedeljo dne 7. t. m. je pri nas nad vsa pričakovanja lepo izpadla. V slovesnost samo nas je vpeljal gotovo najboljši goriški pevski zbor, biljenski. Cerkveni govor o pomebu Marijinih družb je v vznesenih besedah govoril g. dormberški zupnik Godničter s svojo jasno prepričevalnostjo globoko segel v srca vseh poslušalcev, ki so napolnili cerkev do zadnjega kotička. Procesija, ki se je takoj nato v najlepšem redu razvila, je nudila jasen dokaz o srčnem umevanju lepote in discipline našega ljudstva. Največ zaslug za tako sijajno uspelo slovesnost ima biljenska Marijina družba, kateri se je v procesiji v sestrski ljubezni pridružila mirenska z zastavo. Občudovali smo tudi številni naraščaj, zbran v Marijinih vrtcih iz Bilj in Vrtojbe, ki obljudbla prerod nравnega življenja v goriški okunci. Zlasti je povzgnila vtis procesije mnogoštevilna vdeležba mož in mladičev iz Bilj in okolice. Bil je nastop zavednega krščanskega ljudstva, kakor ga Bilje se niso videle. Zopet nepohiten dokaz: iz krščanske organizacije izvirata krščanska zavest in življenje.

VEL. ŽABLJE.

Letošnje poletje je tudi naša mladina zopet oživelja. Imela je pri tem svojem razmahu velike težave, zlasti pri svojih domačinih. To nas zelo boli, da nas pri našem delu sami bratje ovirajo. Hoteli smo stopiti v javnost v naši domači vasi z veliko prireditvijo, a zal se pri nas za kulturno prireditve ne dobi prostor. Sram nas je pred svetom, da moremo naši vasi kaj takega očitati. Sram nas je povedati, da se bobi v slovenski občini odgovor, ko smo prosili za prostor: «Zate strele nimam prostora, raje trikrat za ples». Res prav lep odgovor. Ne vemo, kje bi se dobila kaka slovenska občina, kjer bi se ne mogel dobiti za ukažljeno mladino varni kotiček in prostor za javno prireditve? Sram nas je tudi povedati, da smo morali iti iskat streho v bližnji Sv. Križ, kjer so nas z odprtimi rokami sprejeli. Zato izrekamo tem potom svetokrižkim fantom in dekletom prisrčno zahvalo. Izrekamo pa prisrčno zahvalo tudi g. Vinkotu Batu, da nas je sprejel pod svojo streho.

MATENJAVAS.

Dne 5. t. m. ob 15. uri sem se vračal domov po cesti, vodeči iz gozda in občinskega pašnika. Za robom sto metrov viskega griča se vsuje krog mene ploha krogelj. Ko pride na rob, zapazim spodaj gručo vojakov, ki so sreljali z ostrimi streli v razpostavljeni tarče v smeri

ri proti cesti in pašniku. Ko prispem do njih, me sprejmejo z žuganjem in navzlic temu, da sta pred menoj vozila dva voznika skozi ogroženo mesto in na moje opetovanje sporocilo, da so na pašniku ljudje, ki spravljajo steljo, se streljanje ni ustavilo. Obračamo se na vojaške oblastva z nujno prošnjo, naj pouče svoje podrejene, da razglase čas streljanja in zastražijo okolico, kajti le slučaju se moremo zahvaliti, da navedeni dan pri nas ni bilo nesreča. Ali merodajni faktorji res prav nič ne cenijo slovenskega življa? S takim ravnanjem se pač ne pridobivajo simpatije ljudstva.

ŠTEVERJAN.

Proslji teden smo začeli pri nas s trgovijo. Kjer ni toča preveč pobia, je še dovolj dobra letina in bo izborna kapljica. Za cene se ne vemo, upamo pa, da ne bodo prenizke. Brez samohvale name reči mirno trdim, da se naše vino lahko kosa s pridelkom iz drugih vasi. Pričakujemo zato, da bodo naši domači gostilničarji — brez posredovanja vinskih trgovcev — pridno posegali po našem vinu. Največ skrbi nam povzročajo tropine. Kaj naj počnemo z njimi? Ali naj jih vrzemo na gnoj? Ali naj jih kuhamo, ko so pa pristojbine tako grozno visoke? Vlada nam je zadala z zakonom o zganjekuh res težak udarec.

PROSVETNA ZVEZA.

Sv. Križ. Zadnji dve nedelji t. j. 30. m. m. in 7. t. m. sem imel priliko prisostvovati v Sv. Križu izvajaju velike ljudske drame «Krivoprisežnik», katero je izvajala mladina iz Vel. Žabelj. Drama je zelo težka in zahteva ze dobroh igralskih moči. Kljub temu pa, da so nastopili, kolikor mi je znano, po včini igralci, ki niso bili se na odru, je drama zela nepričakovani uspeh. Vse točke so bile več ali manj precizno izvajane. Igralci so se res prav globoko vživelji v svoje vloge. Posebno glavni vlogi Krivoprisežnika in Veronike sta bili prav dobro izvedeni, le tu pa tam se je opazila kaka pomanjkljivost. Tudi druge večje ali manjše vloge so bile prav lepo izpeljane. Videl sem zmožnost pri vas, zato le korajno naprej, igralci! Bog vas živi!

Iz Kmetsko-delavske zveze.

V uradnem listu z dne 5. okt. 1923. st. 234 je izsel zakon od 24. sept. 1923. st. 2030, ki na novo urejuje užitinske davke. Po tem zakonu je odpravljen tudi 20 lirske vinski državni davek. Na mesto 20 lirskega vinskega davka so občine po novem zakonu pooblaščene, vpljati občinsko užitnino. Občinska užitnina v naših podeželskih občinah bo smela znašati največ 15 lir od hl. vina. Natančno bomo poročali o tem zakonu kakor tudi o občinskih davkih in o občinskih financah v prihodnjih stevilkah «Goriške Straže».

Opozarjam na te članke predvsem zupane in občinske tajnike.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

ZAHVALA.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Krasu se zahvaljuje slavni zavarovalni družbi „L' Union“ in gosp. gen. zastopniku Avgustu Ravniku v Gorici Corso Vittorio Emanuele 28-1. za točno izplačilo škode, povzročene na našem poslopu vsled strele brez ognja.

Št. Peter na Krasu 14. septembra 1923.

GOSPODARSTVO

Opomin izseljencem!

Iz Brd smo prejeli dopis, ki opozarja na nevarnost, ki preti vsled silno naraščajočega izsejevanja tej tako blagoslovjeni vinorejski pokrajini v gospodarskem oziru. Ker je vprašanje izseljevanja velevalno in pereče tudi za druge dele naše dežele, zato priobčujemo dopis v celoti. Glasil se:

Z žalostjo opazujemo, kako so se začeli naši Brici izseljevati. Rokodelci in delavci nimajo ne dela in ne jela, zato zapuščajo kar trumoma svojo rodno grudo in gredo v široki svet s trebuhom za kruhom. Brezvomno je iskanje zasluga po tujini zelo neprijetno in priča o slabem nezdravem gospodarskem položaju domače zemlje. Naravnost uso-depolno bi pa postalo za naša Brda, ako se začnejo izseljevati tudi koloni. Naša posestva bi ne imela več potrebnih delavskih moči in bi propadla. Vinoreja bi ne imela več svojih umnih in izkušenih gojiteljev in bi začela počasi zamirati. V doglednem času bi usahnil ta sicer skromni, toda glavni vir dohodka našega Brica. To se pa ne sme zgoditi! Zato je nujno potrebno, da se ustvari med kolonom in posestnikom razmerje, ki bo obema nudilo možnost obstanka. Le na ta način je mogoče ohraniti naše že itak sibko gospodarsko življenje.

U mestno se nam pa zdi, da na naslov vseh onih, ki se misijo izseliti, izgovorimo dva svareča opomina:

1.) Ne izseljujte se lahkomiselno! Izseljevanje je v prvi vrsti seveda gospodarska zadeva, toda včasih postaja nekaka bolezen. V vasi se začne pripravljati par ljudi na odhod. Vsi vaščani govore in razpravljajo o tem. Misel o izselitvi se začne polaščati mnogih, ki

prej na izselitev niti v sanjah niso prišli. Če pride pozneje od izseljenih še kakšno ugodno poročilo, je vsa vas razburjena in hitro je zopet zbrana četa, ki se odpravlja v tujino. Z vso silo in na vse načine se zbere potreben denar, poproda včasih vsa premična in nepremična imovina ter odjadrajo na slepo srečo v neznanem svetu. In potem se velikokrat zgodi, da sreča človeku ni mila. Izseljene ostane v tujini brez sredstev in mora garati kot črna živila, da se preživi. Na vrnitev v domovino pa ne more misliti, ker ni zadostnega zasluga in nobenega vira, iz katerega bi zajel potrebljeno potrino.

2.) Premislite dobro, kam se izselite! Predno se odločite, da greste v tujino, poizvedite natančno, kakšne so razmere v kraju, kamor hočete. Ravno sedaj prihajajo n, pr. pisma iz Argentini, ki so polna najbridkejših pritožb. Ker je bil v zadnjem času naval izseljencev v Argentinijo zelo velik, je nastala tam velika konkurenca med delavci in so v sledi tega mezde padle za 40%. Poleg tega so mesta prepunljena z delavci in ni mogoče dobiti drugje dela kot samo na farmah in v nezdravih krajih. Tam je treba stanovati v prepunjenih barakah in je ob bornem zaslužku prav upobno življenje.

Zato: preden greste na pot, premislite in preudarite dobro, kam greste! U mestno bi bilo, da bi se osnoval pri pol. dr. «Edinosti» v Gorici izseljniški odsek, ki bi proučaval izseljeniško vprašanje in šel izseljencem tudi z nasveti na roko.

VALUTA.

Dne 10. oktobra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 25·50 — 25·80 L.
za 100 avstr. krov — 3·0 — 3·1 stot,
za 1 dolar — 21·80 — 21·90 L.
za 1 funt 99·50 — 99·80 L

PROSVETA

HARMONIJ je že dolgo časa vpeljano godalo, a kljub temu še ni vsem njegovim lastnikom znana bistvena razlika med amerikanskim in evropskim sistemom. Pri amerikanskem so pojoči jezički zunaj glasnice (dolga skatlja, na kateri so pritrjeni jezički) ter vibrirajo potem, ko z mehovoma izredčimo zrak v glasnici. Ta proces nam ne daja polne oblasti nad zračnim pritiskom in zato je izražanje (piano, forte, crescendo in decrescendo) zelo nepopolno in brez pravega učinka. Ravno nasprotno je pri evropskem sistemu, katerega tudi veščaki kot Forder i dr. toplo priporočajo. Jeziki so pri tem v glasnici, v kateri z dvema mehovoma pri zaprtem tretjem mehu, rezervatorju — poljubno zgoščemo zrak, vsled česar povoljno in v trenutku lahko in točno izražamo vse dinamične odtenke od najnežnejšega pianissima do fortissima in nazaj v pianissimo. — Ta sistem pa ima tudi močne jezičke, a daja prav tihe kakor tudi najmočnejše glasove ter je za petje in cerkev posebno pripraven. Konstrukcije je tako trpežne, da ob količkaj pažnji trpi vsaj 60 — 100 let!

V mnogih cerkvah imamo vsled vojne še porušene orgle in današnja nabava orgelj je precej otežkočena stvar, kajti en pojoči register stane danes najmanj 4000 lir. In ako hočemo, da so orgle kolikaj uporabne, morajo imeti vsaj 10 do 12 pojočih spremenov, kar bi danes stalo 50 do 60 tisoč lir. Dobro nadomestilo za orgle pa je harmonij evropskega sistema, posebno še, če ima podvojene glasove. Ako se nabavijo orgle, ostane harmonij za pevski poduk. Kdor želi trpežen in dober harmonij take vrste, naj takoj piše na naslov A. L. Dornberg hšt. 20, pri Gorici

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. R. Bača : Upravnštvo list redno posilja; pritožite se pri poštnem uradu in nam sporočite o uspenu.

Gostilničarji in krčmarji si prihranite denar ako kupite steklenice in kozarce v trgovini

E. Kaučić

VIA G. CARDUCCI, 20.

Lloyd Sabaudo

V kratkem odidejo iz Genove v

Severno Ameriko

veliki parniki:

«CONTE ROSSO»

25. novembra 1923.

«CONTE VERDE»

21. oktobra 1923.

V Južno Ameriko

«Tomaso di Savoia» 31. oktobra 1923

«Principe di Udine» 29. novemb. 1923.

«CONTE VERDE»

14. novembra 1923

iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh

in AVSTRALIJO:

«Principessa Maria» 2. novemb. 1923.

Vsi odhodi se vršijo natančno po potovalnem načrtu.

Pojasnila daje Agencija :

GORICA, VIA CONTAVALLE št. 4.

Gospodarska navodila za vsak posamezen mesec dobis v «Gospodarskem listu.»

Potrtim srcem naznajamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je naš ljubljeni in skrbni soprog in oče

Peter Pavel Kloos

umrl nagle smrti v bolnišnici goriških usmiljenih bratov. Pogreb se bo vršil istotam dne 9. oktobra 1923.

Poljubinj, dne 8. oktobra 1923.

Zalujoča soproga NEŽA KLOOS.
ADELA, hčerka, ADOLF in ALFRED, sinova.

Najcenejše in najboljše švicarske ure vseh vrst z 5 letno garancijo kupite pri stari domači tvrdki

J. Šuligoj,

urar in trgovec

Gorica - via Carducci 19

Trgovski pomočnik mešane stroke, zmožen slovenščine in italijanščine se sprejme takoj ali pozneje. Naslov pove uprava lista.

HIŠO z 10 njivami zemljišča v bližini Gorice ob glavni cesti oddam v najem ali prodam. Naslov pri upravi lista.

Modni salon ROZE MUNGHERLI
v Gorici se je preselil v trgovino na
CORSO GIUSEPPE VERDI št. 40

V trgovini je dobiti vse novosti letnega časa z vzoreci iz Pariza, Milana in Torina. Izvijejo se tudi vsakovrstna modistična dela. Klobuki Roze Mungherli so razstavljeni in se prodajajo samo v lastnem salonu **CORSO VERDI št. 40**.

Prodaja na obroke.

S prvim septembrom je otvorila firma: «Grande Emporio Rateale» (centrala v Trstu),

Via Garibaldi 20, II p. (prej via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinje manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obuvalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurenčnosti! Obroki mesečni in tedenski. Krojačnica prvega reda. Gorica, Via Garibaldi 20-II.

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

CORSO VERDI 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Kmetovalci!

Kdor želi TOMAŽEVO ZLINDRO, kalljevo sol ali druga umetna gnojila, naj jih naroči pri domači hrnilnici ali zadrugi, v goriški okolici pa pri

Zadružni Zvezi v Gorici

CORSO GIUSEPPE VERDI 37, I. nadstropje.